

Relația psiholog - client în mediul militar

Relația psiholog – client se fundamentează pe un set de piloni, printre care se enumeră acceptarea necondiționată a clientului, respectul reciproc, înțelegerea. Gradul de intimitate a acestora sporește eficiența relaționării și asistării clientului în actul propriei cunoașteri și dezvoltări a potențialului deținut. În cadrul acestora, psihologul oferă un spațiu, perceput drept securizant de către client, lucru care facilitează demersul investigațional și trebuie să fie menținut în toate domeniile de desfășurare.

Mediul militar reprezintă o structură strict ierarhizată, care este dominată de un set de norme și reglementări, ce urmează a fi respectate cu strictețe. În asemenea condiții, satisfacerea serviciului militar devine mai dificilă. Acest lucru determină înăbușirea autenticității și spontaneității omului-militar, entitățile care devin din ce în ce mai valorificate în cadrul societății civile. Toate acestea generează apariția unui conflict de rol dintre domeniul profesional al persoanei propriu-zise și acel personal. De aici și rezultă utilitatea suportului ofițerului-psihologului.

Locul acestuia se află în interiorul structurii militare. Ca rezultat, survin un set de dificultăți, care pot denatura instituirea unei relații armonioase dintre psiholog și clientul său. Ideea dominantă a clientului pe parcursul întregii colaborări cu psihologul, constă în incertitudinea cu referire la menirea acestuia. Faptul dat este răspândit atât la nivelul militarilor în termen, cât și la nivelul militarilor prin contract. Pe de o parte, el este văzut ca un specialist orientat spre susținerea unui climat moral-psihologic favorabil în cadrul subunităților din care face parte. Pe de altă parte, psihologul este perceput ca un instrument al conducerii pentru a afla circumstanțele reale a unor situații. Această discrepanță de roluri determină apariția incertitudinii din partea militarilor ce se adresează la psiholog cu referire la predispoziția de a se încredința în mâinile lui.

Având la bază acest conflict interior dintre dorința de a vorbi și frica ca informația expusă să nu fie utilizată în detrimentul său, se dezvoltă o atitudine sceptică cu referire la aderare la ofițerul-psiholog. Acest lucru se evidențiază și în situația în care, clientul (de obicei militarul în termen) este adus forțat pentru a discuta cu psihologul. În așa caz, nu putem vorbi despre dezvoltarea unei relaționări autentice, bazate pe respect și încredere reciprocă. Lucrul dat, poate fi accentuat și de spațiul desfășurării discuției (întreruperea discuției prin apariția persoanelor terțe, stigmatul gradului militar pe care le dețin ambii actanți a acestui proces, implicarea superiorilor în procesul de soluționare a unor conflicte interne a militarilor, spațiul nesecurizant, ș.a.).

Așadar se recomandă “depolitizarea ofițerului-psiholog”. Utilizăm acest termen pentru a desemna acțiunile, în conformitate cu care, să fie propagată imaginea “psihologului apolitic”, care nu intenționează să activeze în favoarea conducerii sau a altor părți cointerestate, dar pentru a susține clientul în demersul său investigațional asupra propriei personalități. Ca urmare, scopul nostru e să combatem mitul cu referire la menirea psihologului în structura militară, facilitând astfel instituirea unei relații dominate de respect reciproc și încredere.

În acest context este binevenit să facem apel la “metafora cămilei a 18-a”. Povestirea are un început tragic: *Un beduin, pe cale să moară, îi cheamă la căpătâiul său pe cei trei fii și le spune: “Toată averea mea sunt 17 cămile. Și când voi muri, aceste cămile vă vor rămâne vouă. Ție, care ești cel mai mare dintre fiii mei, îți las moștenire jumătate din cămile. Ție, cel de-al doilea fiu al meu, îți las moștenire o treime din cămilele mele, iar Ție, cel mai mic, a noua parte din cămile.” După ce beduinul moare și fiii îl plâng cu respectul cuvenit, ajung la momentul în care trebuie să-și împartă cămilele. Dar fiind cu totul 17 cămile, nu se înțelegeau deloc asupra împărțelii și nici o împărțeală nu părea a fi echitabilă. Și în timp ce se certau, se întâmplă că trecea pe acolo un bătrân călare pe o cămilă, care îi întrebă care era problema, și aflând despre ce era vorba, își oferă ajutorul. Și iată cum proceda: “Eu sunt dispus să adaug cămila mea la ale voastre, ca să le putem împărți corect. Deci, acum avem 18 camile. Tu, cel mai mare dintre fii, ai moștenit o jumătate din cămile, deci 9 cămile sunt ale tale. Tu, cel mijlociu, ai dreptul la o treime din cămile, deci 6 cămile sunt ale tale. Și tu, cel mai mic, ai a noua parte din cămile, adică 2 cămile sunt ale tale.” Cei trei fii erau fericiți că împărțiseră cămilele în mod corect, așa că îi mulțumiră bătrânului. Acesta se urcă pe cămila lui și plecă mai departe ($9+6+2=17$ cămile).*

De aici se pot trage concluziile că psihologul este “a 18-a cămila” adăugată problemei clientului, care, atunci când problema este rezolvată, nu mai este necesară. Aceasta nu este mânuit de nimeni. El este prezent pentru a susține clientul în demersul său investigațional și ca apoi, fără a lua nimic (informații, date concrete), fără a urmări scopuri meschine, dispare, lăsând persoana într-o stare de împlinire. Pentru realizarea acestei meniri, este important să fie delimitat rolul de bază al psihologului în structura militară. Așadar, acesta se referă la acordarea suportului psihologic militarilor în termen și prin contract. Întreaga sa activitate se bazează pe principiile esențiale ale eticii profesionale, care constau în păstrarea confidențialității informației cu care vehiculează specialistul și care i-a fost încredințată de către client, indiferent de poziția ierarhică pe care o ocupă în structura militară. Tot aici, intervenția psihologului este orientată spre a nu aduce prejudicii clientului. Din aceste considerente, scopul de bază al psihologului este să acționeze în interesul militarului, care s-a adresat la el și nici într-un caz să nu utilizeze manevre

manipulative pentru a face rost de informație, care ar putea, fie prejudicia clientul, fie a-l induce într-o stare de dezechilibru psihologic, determinat de deșrădăcinarea încrederii în psiholog și frica pentru ulterioara sa existență în cadrul mediului militar. Tot aici, psihologul nu poate fi utilizat drept instrument pentru realizarea investigațiilor de serviciu, care pot ulterior afecta starea de bine a clientului său. Informația pe care o deține psihologul poate fi orientată doar spre asistarea și susținerea clientului. Vehicularea cu date concrete, poate fi realizată doar în procesul relaționării cu clientul și nu în prezența persoanelor terțe.

Respectarea principiilor sus-menționate reprezintă primul pas în armonizarea relației psiholog-client în cadrul mediului militar. Cu referire la cel de-al doilea pas, putem menționa că este foarte important ca să fie asigurat un cadru terapeutic adecvat procesului de relaționare dintre psiholog și client. Pentru aceasta, sarcina de bază este ca clientul să fie sigur că în sală sunt prezente doar două persoane, altcineva nu va avea acces la informația pe care o divulgă acesta. La fel, foarte important este ca demersul terapeutic să nu fie interupt, în caz contrar apare riscul ca clientul să se blocheze și să nu mai dorească continuarea discuției. Următorul pas constă în instituirea unui cadru terapeutic, a unor limite, care urmează să fie respectate de ambele părți.

Însumând cele enunțate anterior, ajungem la ideea că în prezent, relația psiholog-client în cadrul mediului militar, este afectată de stereotipurile cu referire la activitatea ofițerului-psiholog, lipsa de cunoștințe cu referire la codul deontologic și etica profesională a acestuia. Combaterea mitului cu referire la menirea psihologului, respectarea limitelor de realizare a sarcinilor reale ale acestuia, neimplicarea psihologului în activități, care determină încălcarea normelor eticii profesionale va facilita promovarea unei culturi terapeutice adecvate și a unei relații eficiente dintre psiholog și client în cadrul mediului militar.

